

[Kirsten Gloerfelt-Tarp.]

bringe i lommen på husets beboere, ikke gik i forkerte lommer.

Nu har jeg forstået på boligministerens udtalelser, at han først og fremmest tænker sig at gribe ind ved en regulering af lånetilsagnene, altså på den måde, at der ikke bliver iværksat for meget byggeri ad gangen, således at man ikke konkurrerer om arbejdskraften og om materialerne; dette skulle så være et middel til at modvirke de såkaldte sortbørspriser på både arbejdskraft og materialer. Jeg er enig i, at man også må gå den vej, men samtidig skulle man jo gerne opnå, at byggetiden blev nedsat og byggelånsrenterne derved blev mindre — altså også en billigørelse af byggeriet. Når dette havde virket et stykke tid efter sin hensigt og alt blev hurtigere færdigt, skulle det betyde, at man efterhånden ikke behøvede at bygge mindre, forudsat at der er materialer nok.

Jeg vil imidlertid ikke mene, at dette er tilstrækkeligt at sætte ind mod de stigende byggeomkostninger. Der viser sig på dette område en træghed, en træghed med hensyn til nye arbejdsmetoder, en træghed med hensyn til anvendelse af nye materialer, en træghed med hensyn til anvendelse af ufaglært arbejdskraft o. s. v., og jeg vil gerne spørge ministeren, om han ikke har tænkt sig at vise et initiativ overfor denne træghed.

Men også på anden måde må der administrativt kunne hjælpes, således at der kan komme en nedgang i byggeomkostningerne. Når jeg siger administrativt, tænker jeg netop på tilsagnene om lån. Der er så meget andet end arbejdsløn og materialer, som er årsag til de stigende byggeomkostninger. Der er så mange mere u håndgribelige forhold, som man vanskeligt kan få fat på, der fordyrer byggeriet. Er der ikke en mulighed for, at man fra administrationens side kan begunstige dem, der bygger billigt, på bekostning af dem, der bygger dyrt?

Jeg vil meget indtrængende bede boligministeren om at svare på disse spørgsmål ud fra det synspunkt, at det er en tvingende nødvendighed at få byggeomkostningerne ned.

De forslag, vi har for os i dag, prætenderer ikke at indeholde den endelige løsning; det er kun midlertidige løsninger, idet såvel lejeloven som byggestøtteloven skal til revision om et par år. Selvom disse foranstaltninger er forsvarlige og rigtige, løser de ikke de mange problemer. Vi har stadig problemet med de forskellige huslejeniveauer, der betyder en ulighed overfor befolkningen, og som i første række går ud

over de unge, som let kommer til at sidde for en husleje, de aldeles ikke har råd til, og de to huslejeniveauer fører endvidere til, at man ikke udnytter den boligmasse, der eksisterer, på rette måde. Derfor står spørgsmålet om huslejeudligningen tilbage at løse, og det er da også det politiske udvalgs plan at fortsætte arbejdet og gå i gang med dette vanskelige problem.

Til slut vil jeg på mit partis og på egne vegne tilsige de tre foreliggende lovforslag en velvillig og hurtig behandling.

Niels Pedersen: Føde, klæder og boliger er en absolut nødvendighed for, at nutidens mennesker kan opretholde livet. I vort tempererede klima er boliger uundværlige, og under vore samfundsforhold opstår der store vanskeligheder, hvis vi ikke har tilstrækkelige boliger. Tidligere byggede og ejede enhver selv sin bolig, men ved den arbejdsdeling, som har betinget hele vor kultur, er det blevet sådan, at foruden dem, der har eget hus, er der tusinder af familier, der må leje sig ind i andres huse. Derved opstår et problem ikke alene om at skaffe tilstrækkelige boliger, men også om en ordening af forholdet mellem ejer og lejer.

Før den første verdenskrig var det ikke så vanskeligt at fremskaffe tilstrækkelige boliger i vort land. Da lå alt mere frit både med hensyn til materialer, arbejdskraft og adgang til byggegrund, og der var ikke de mange bestemmelser om byggemåde og installationer.

Da der i begyndelsen af den første verdenskrig viste sig en stærk tendens til stigning i huslejen, idet byggeriet formindskedes, indførtes ved loven af 9. juni 1916 de første bestemmelser om en regulering af huslejen. Det var som at række en vis mand en lillefinger, thi det gik her, som det altid går: når man indfører een restriktion, trækker den altid andre restriktioner med sig, så vi tilsidst lå bastet og bundet, så vi næsten ikke kunne røre os.

De dengang vedtagne love om boligforholdene regnedes for at være midlertidige foranstaltninger, der skulle ophæves, når den daværende krig var afsluttet. Krigen sluttede, men de en gang vedtagne love blev ikke afskaffet, omend de blev ændret og nogle af de værste restriktioner udgik.

Da den anden verdenskrig begyndte, fandt man det også nødvendigt straks at gennemføre en huslejeregulering, og ved loven af 30. oktober 1939 indførtes begrænsninger i opsigelsesretten. Dette var dog kun tænkt som en rent midlertidig foranstaltning under krigen, men nu, næsten 12 år